

ΓΟΥΑΛΑΜ ΟΛΟΥΜ

Ἀπὸ τοὺς Ἰνδιάνους τῆς Βόρειας καὶ Νότιας Ἀμερικῆς ἔχουμε πολλή καὶ σπουδαία ποίηση. Ἡ «Ὑδρία» ἔχει ἀρχίσει τὴν παρουσίαση τῆς ποίησης αὐτῆς· σ' αὐτὴ τῇ σειρά ἀνήκει τὸ «Γουάλαμ Ὀλουμ» («Κόκκινη χαρακιά») τῶν Λενάπε, γνωστῶν πιὸ πολὺ σὰν Ντελαγουαίρ, ἀπὸ τὸ ὄνομα ποταμιῶ τοῦ τόπου τους.

Τὸ Γουάλαμ Ὀλουμ εἶναι τὸ μοναδικὸ ἔπος ποὺ ἔχουμε ἀπὸ τοὺς Ἰνδιάνους τῆς Β. Ἀμερικῆς. Δὲν ἔχει ἴσως τὴν ἀξία τοῦ Πόπολ Βου τῶν Κιτσέ Μάγιας (ποὺ ἐπίσης θὰ παρουσιάσει ἡ «Ὑδρία»). ἀλλὰ εἶναι ὅπωςδήποτε ἓνα κείμενο σπουδαῖο. Ἡ συντομία του, τὰ ποικίλα τυπικὰ στοιχεῖα τῶν ἐπῶν (χάος, φίδι, δημιουργία, κατακλυσμικὰ νερά, ἐκπολιτιστὴς ἥρως, χρονογραφικὴ ἀναφορά ὀνομάτων, τόπων καὶ ἀρχηγῶν, ἡ λιτότητα γενικὰ τῆς ἀφήγησής τῶν γεγονότων μέχρι τὸ «σήμερα» τοῦ τέλους), τὸ γεγονὸς κυρίως πῶς προέρχεται ἀπὸ «πρωτόγονους», ὅλ' αὐτὰ κάνουν τὴ μελέτη αὐτοῦ τοῦ πρωταρχικοῦ ἔπους ξεχωριστὰ ἐνδιαφέρουσα.

Τὸ Γουάλαμ Ὀλουμ παρουσιάστηκε σὲ ἀγγλικὴ μετάφραση ἀπὸ τὸν Ντάβιελ Μπρίντον τὸ 1885. Τὸ κείμενο ἦταν μιὰ σύνθεση εἰκονικῆς γραφῆς σκαλισμένης σὲ ξύλο καὶ στίχων ποὺ συνιστοῦσαν μετρικὴ ἀφήγησις μὲ πολλὰ τυπικὰ στοιχεῖα τῆς πρωτόγονης ποίησης καὶ πολλοὺς φανερὰ παλιούς στίχους. Ὁ Μπρίντον πίστευε πῶς γράφτηκε ἀπὸ κάποιο ἱερέα ἢ ἀρχηγὸ μυημένο στὸ χριστιανισμό, πιστὸ ὅμως στὴν προγονικὴ του λατρεία.

Τὸ γεγονὸς τῆς συντήρησης τῆς γλώσσας μὲ εἰκονικὴ γραφή (συνήθη στοὺς Ἰνδιάνους γιὰ σύντομα μηνύματα) πρέπει νὰ λογαριαστῇ σὰν κάτι βασικὸ κατὰ τὴ μελέτη τοῦ κειμένου (ποὺ ἐλάχιστα βέβαια διασώζει ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ γραφὴ τὴ μορφή ποὺ ἔχει ἐδῶ). Μὲ τὴν ἀφορμὴ αὕτη μπορούμε πολὺ νὰ σκεφτοῦμε γιὰ τὴ σχέση τῆς γραφῆς στὶς διάφορες μορφές της μὲ τὴ γλώσσα, γιὰ τὶς γενικὲς γλωσσικὲς δυνατότητες τῆς εἰκονικῆς γραφῆς (ποὺ γιὰ τὸ Γουάλαμ Ὀλουμ ἔχουμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὶς ἀναφέρουμε στὰ ὅσα γνωστὰ ἀπὸ τὰ κοσμογονικὰ κείμενα καὶ τὰ ἔπη), γιὰ τὴ μορφή καὶ τὴ γλωσσικὴ ἀξία τοῦ Γουάλαμ Ὀλουμ ὅπως βρέθηκε χαραγμένο σὲ ξύλο, χαρακιές, γραμμὲς καὶ σχέδια ποὺ ἀφηγοῦνταν τὴ μοῖρα καὶ τὴ ζωὴ ἑνὸς (χαμένου) λαοῦ. Ἡ γραμματικὴ γραφὴ μας πολὺ θὰ ἐνισχυθεῖ ἀπὸ τὴν προσωπικὴ μας συμβολὴ κατὰ τὴ μελέτη τοῦ Γουάλαμ Ὀλουμ.

Θὰ ἦταν ἐνδιαφέροντα τὰ σχόλια, ποὺ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ κάνει στὸ κείμενο. Προτιμοῦμε ὅμως ν' ἀφήσουμε ἄμεση τὴν ἐπαφὴ τοῦ ἀναγνώστη μὲ τὸ Γουάλαμ Ὀλουμ, δίνοντας μόνο δυὸ - τρεῖς σημειώσεις: Σ η μ α δ ε μ ε ν α ρ α β δ ι α· μέσα, ὄργανα λογαριασμῶν (πολλοὺς τρόπους τέτοιους εἶχαν οἱ Ἰνδιάνοι)· γ ο υ ά μ π ο υ μ· ὁστρακα ποὺ χρησιμοποιοῦνταν σὰ νομίσματα ἢ τὰ ἔφτιαναν περιδέραια· μ ε γ ά λ α π ρ ά γ μ α τ α· καράδια. Τὸ κείμενο εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρον ἀπὸ μυθολογικὴ καὶ ἀνθρωπολογικὴ ἀποψη. Ἡ «Ὑδρία» σημειώνει εἰδικὰ τὴν ἀναφορὰ καὶ συντήρησις τῶν ὀνομάτων.

Τὸ Γουάλαμ Ὀλουμ παρουσιάζεται στὴ σειρά Οἱ Λαοὶ καὶ τὰ κείμενα.

ΝΑ πού ἄρχισε στήν «Υδρία» 14 καί θά συνεχιστεῖ μέ τοὺς Ἀζτέκους καί τοὺς Ἰνδιάνους γενικά καί ἄλλους λαοὺς καί στήν ὁποία ἀνήκει καί τὸ συνοδευτικό διδλίο τῆς «Υδρίας» 13 «Τετράστιχα ἀπὸ Κινέζους ποιητές».

1

Ἀρχὴ ἀρχή, σὸν τόπο αὐτὸ καί σ' ὅλους τοὺς καιροὺς, πάνω ἀπ' τὴ γῆ, πάνω στὴ γῆ ἦταν μιὰ πλατιά ὁμίχλη κι ἦταν κεῖ ὁ τρανὸς Μανίτο.

Ἀρχὴ ἀρχή, αἰῶνια, μέσ στοῦ διάστημα χαμένος καί παντοῦ ἦταν ὁ τρανὸς Μανίτο.

Ἐφτιασε τὸν πλατὺ τὸν τόπο καί τὸν οὐρανό.

Τὸν ἥλιο ἔφτιασε καί τὸ φεγγάρι καί τ' ἀστέρια.

Τὰ ἔκανε ὅλα ἴσα νὰ κινοῦνται.

Μετά ὁ ἀέρας ἀγρία φύσηξε, ξαστέρωσε καί τὸ νερὸ ὅλο δύναμη ξεχύθη-
κε μακριά.

Κι ὁμάδες τὰ νησιὰ βγῆκαν καινούργια κι ἔμειναν.

Καί ξαναμίλησε ὁ τρανὸς Μανίτο, τὸ μανίτο στὰ μανίτο,

στὰ ὄντα, στὰ θνητὰ καί στίς ψυχές καί σ' ὅλα,

κι ὕστερα πιά γιὰ πάντα ἦταν μανίτο στοὺς ἀνθρώπους κι ὁ παππούς
τους.

Τὴν πρώτη μάνα ἔδωσε, τῶν ὄντων τὴ μητέρα.

Τὰ ψάρια ἔδωσε κι ἔδωσε τίς χελῶνες, ἔδωσε τὰ ζῶα κι ἔδωσε καί τὰ
πουλιά.

Μὰ ἕνας κακὸς Μανίτο ἔφτιασε ὄντα κακὰ μονάχα, τέρατα

τίς μύγες ἔφτιασε κι ἔφτιασε τὰ κουνούπια.

Ὅλα τὰ ὄντα ἦταν τότε ἀγαπημένα.

Ἀλήθεια, τὰ μανίτο ἦταν δραστήρια καί καλοσυνάτα

σ' αὐτοὺς τοὺς πρώτους πρώτους ἀντρες καί σ' αὐτὲς τίς πρώτες πρώτες
γυναῖκες πῆγαν καί τοὺς φέρανε συζύγους,

τοὺς φέρνανε τροφή τὴν ὥρα πού τὴν πεθυμοῦσαν.

Χαρούμενη εἶχαν ὅλοι γνώση, ὅλοι ξεκούραση, ὅλοι στὴν τέρψη σκέ-
φτονταν.

Ἀλλὰ κρυφὰ πολὺ ἔνα ὄν κακό, ἕνας μάγος δυνατός, ἦρθε στὴ γῆ,

κι ἔφερε τὴν κακία, τὴ φιλονικία καί τὰ βάσανα,

ἔφερε τὸν κακὸ καιρὸ, ἔφερε τὴν ἀρρώστια κι ἔφερε τὸ θάνατο.

Γίνανε ὅλ' αὐτὰ παλιὰ στὴ γῆ, μπροστὰ ἀπὸ τοῦ νεροῦ τὴν ἐποχή, ἀρχὴ
ἀρχή.

2

Πολὺ παλιὰ ἦταν ἕνα φίδι δυνατό κι ὄντα κακὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ φίδι αὐτὸ τὸ δυνατό ὅλους τοὺς μισοῦσε κι ὅλους πού μισοῦσε τοὺς βα-
σάνιζε πολὺ.

Κι οἱ δύο τοὺς ἀδικοῦσαν, ἔδλαπταν κι οἱ δύο ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, εἰρήνη
οὔτε ὁ ἕνας εἶχε οὔτε ὁ ἄλλος.

Ἐξω ἀπὸ τίς πατρίδες τοὺς μέ τὸ φονιά πολέμαγαν.

Τὸ δυνατό τὸ φίδι σταθερὰ ἀποφάσισε νὰ δλάφει τοὺς ἀνθρώπους.
 Ἐφερε τρία πρόσωπα, ἔφερε ἓνα τέρας, ἔφερε ἓνα ὀρμητικὸ νερό.
 Ἀνάμεσα στοὺς λόφους χύθηκε κι ὅλο χυνόταν τὸ νερό, παφλάζοντας κι
 ὅλο παφλάζοντας ἀνάμεσα τοὺς φέρνοντας καταστροφή μεγάλη.
 Ὁ Ναναμπούς, ὁ Δυνατὸς Λευκός, παπποὺς τῶν ὄντων, πάππος τῶν ἀν-
 θρώπων ἦταν στῆς Χελώνας τὸ Νησί.
 Ἐκεῖθε περπατοῦσε καὶ δημιουργοῦσε ὅπου πέρναγε κι ἐπλάσε τὴ χε-
 λώνα.
 Ὅντα κι ἀνθρώποι ὅλα προχωροῦν, μὲς στὴν πλημμύρα περπατοῦν, στὰ
 ξέδαθα νερά, στὸ ρέμα κάτω κατὰ τῆς Χελώνας τὸ Νησί.
 Ἐκεῖ ἦταν φάρια τερατώδεια πολλὰ καὶ μερικοὺς τοὺς φάγανε.
 Ἡ κόρη τοῦ Μανίτο, καθὼς ἔρχονταν δοῆθαγε μὲ τὸ κανὸ τῆς, ὅλους
 τοὺς δοηθοῦσε, καθὼς ἔρχονταν κι ὅλο ἐρχόταν.
 Κι ὁ Ναναμπούς τὸ ἴδιο, ὁ Ναναμπούς, ὅλων ὁ πάππος, ὁ παπποὺς τῶν
 ὄντων, τῶν ἀνθρώπων ὁ παπποὺς, ὁ πάππος τῆς χελώνας.
 Ἔτσι μαζεύτηκαν οἱ ἀνθρώποι ἀπάνω στὴ χελώνα, ὅμοιοι μὲ χελώνες.
 Ἀπάνω στὴ χελώνα τρομαγμένοι, ἀπάνω στὴ χελώνα προσευχήθηκαν νὰ
 ξαναγίνει ὅ,τι εἶχε χαλαστεῖ.
 Καὶ τὸ νερό ἔφυγε κυλώντας, στέγνωσε ἡ γῆ, κι ἡρέμισαν οἱ λίμνες,
 ἦταν ὅλα σιωπηλά, τὸ φίδι ἔφυγε τὸ δυνατό.

3

Σὰν κατακάτσανε τὰ ὀρμητικὰ νερά, ἦτανε στριμωχτὰ οἱ Λενάπε τῆς
 χελώνας, μὲ τίς τρύπες σπίτια τους καὶ ζούσανε μαζί ἐκεῖ μέσα.
 Πάγος ὅπου κατοίκησαν, χιόνι ὅπου κατοίκησαν, θύελλα ὅπου κατοίκη-
 σαν, κρύο ὅπου κατοίκησαν.
 Σ' αὐτὸν τὸν τόπο εὐνοϊκὰ μιλοῦν γιὰ τόπους δροσεροὺς, γαλήνιους, μὲ
 πολλὰ ἐλάφια καὶ βουβάλια.
 Καθὼς ταξίδευαν κι ἦτανε ἄλλοι δυνατοὶ καὶ πλούσιοι ἄλλοι, χωριστή-
 καν, ἄλλοι φτιάναν σπίτια, κυνηγοὶ ἦταν ἄλλοι.
 Οἱ πιὸ γεροὶ κι οἱ πιὸ ἐνωμένοι, οἱ πιὸ ἀγνοὶ ἦτανε οἱ κυνηγοί.
 Οἱ κυνηγοὶ βγήκαν στὰ βόρεια, στ' ἀνατολικά, στὰ νότια καὶ στὰ δυτικά.
 Στὴ χώρα ἐκείνη τὴν παλιά, σ' αὐτὴ τὴ βόρεια χώρα καὶ στὴ χώρα ἐκεῖ-
 νη τῆς χελώνας, ἦταν ἀπὸ τοὺς Λενάπε οἱ πιὸ καλοὶ οἱ χελωνάνθρωποι.
 Μὲς στὰ ξυλόσπιτα ὅλες οἱ φωτιές τῆς χώρας ταραχτήκαν καὶ στὸν ἱε-
 ρέα τοὺς εἶπαν ὅλοι «Πάμε».
 Κατὰ τὸν Τόπο τοῦ Φιδιοῦ ἀνατολικά φεύγοντας προχωρήσανε βαθιὰ
 πονώντας.
 Στὰ δυὸ κοιμημένοι, ἀδύναμοι καὶ τρέμοντας, ὁ τόπος τοὺς καμμένος, προ-
 χωροῦσανε βασανισμένοι, τσακισμένοι, πρὸς τὴ Νῆσο τοῦ Φιδιοῦ.
 Οἱ βόρειοι, ἐλεύθεροι, χωρὶς φροντίδα, προχωρήσαν ἀπ' τὸν τόπο τοῦ
 χιονιοῦ, σὲ διάφορες διευθύνσεις.
 Τοῦ Φαλαχροῦ Ἀετοῦ οἱ πατέρες καὶ τοῦ Ἀσπρου Λύκου μείνανε στῆς
 θάλασσας τὸ μάκρος, πλούσιοι ἀπὸ τὰ φάρια καὶ τὰ μύδια.
 Τὰ ρεύματα ἀνεβαίνοντας μὲ τὰ κανὸ τοὺς οἱ πατέρες μας γινόνταν πλού-
 σιοι, βρίσκονταν στὸ φῶς, σὰν ἦσαντε σὲ κείνα τὰ νησιά.

Ὁ Πρῶτος τῶν Καστόρων καὶ τὸ Μεγάλο Πουλὶ εἶπαν «Πᾶμε στοῦ Φιδιοῦ τῇ Νήσῳ», ἔτσι εἶπαν.

Ὅλοι τοὺς εἶπαν πῶς θ' ἀκολουθήσουνε, νὰ καταστρέψουνε ὅλον τὸν τόπο.

Οἱ δόρειοι συμφώνησαν,
οἱ ἀνατολικοὶ συμφώνησαν,
ἀπάνω στὸ νερό, στὴν παγωμένη θάλασσα,
πηγαίνανε νὰ τ' ἀπολαύσουν.

Ἀπάνω στὸ θαυμάσιο, γλιστερό νερό,
ἀπάνω στὸ σκληρὸ νερό σὰν πέτρα προχωροῦσαν ὅλοι,
ἀπάνω στὴ μεγάλη τῆς Παλίρροιας Θάλασσα μὲ τὰ πολλὰ τὰ μύδια.

Δέκα χιλιάδες μὲς στὴ νύχτα,
ὅλοι σὲ μιὰ μονάχα νύχτα,
πρὸς τοῦ Φιδιοῦ τῇ Νήσῳ, ἀνατολικά, στὴ νύχτα,
πηγαίνουν καὶ πηγαίνουν ὅλοι τοὺς.

Οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ θορρά, τὸ νότο, τὴν ἀνατολή,
τὸ κλάν τοῦ Ἄετοῦ, τὸ κλάν τοῦ Κάστορα, τὸ κλάν τοῦ Λύκου,
οἱ πιὸ καλοὶ ἄνθρωποι, οἱ πλούσιοι ἄνθρωποι, οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων,
ἐκεῖνοι πού 'χανε γυναικες, κεῖνοι πού 'χαν κόρες, κεῖνοι πού 'χαν σκύλους,

ὅλοι τοὺς ἔρχονται, κατασκηνώνουνε στὸν τόπο μὲ τὰ ἐλατοπεύκια.

Οἱ δυτικοὶ ἔρχονταν διστακτικοί,
γιατὶ στὸν Τόπο τῆς Χελώνας, τὴν παλιὰ πατρίδα τοὺς, ἐδίνανε μεγάλη ἀξία.

4

Πολὺ παλιὰ οἱ πατέρες τῶν Λενάπε ἦταν στὴ χώρα μὲ τὰ ἐλατοπεύκια.
Τοῦ Φαλαχροῦ Ἄετοῦ ἡ ομάδα μέχρι τότε κράταγε τὴν πίπα,
ἐνῷ γυρεῦαν τοῦ Φιδιοῦ τὸν τόπο αὐτοί, ἐκεῖνον τὸ μεγάλο, ὠραῖο τόπο.
Κι ἐνῷ αὐτοὶ εἶχανε πεθάνει, οἱ κυνηγοί, προτοῦ νὰ φύγουν, μαζευτήκαν.

Ὅλοι τοὺς εἶπαν στ' Ὁμορφο Κεφάλι «Γίνε σὺ ἀρχηγός».

Πηγαίνοντας στὰ Φίδια, σφάξε στοῦ Φιδιοῦ τὸ λόφο, γιὰ νὰ φύγουν ἀπὸ κεῖ.

Ὅλοι τοὺς, τοῦ Φιδιοῦ ἡ φυλὴ, ἦταν ἀδύναμοι καὶ κρύφτηκαν μὲς στὴς Κοιλιάδες τῶν Ἑλῶν.

Μετ' ἀπὸ τ' Ὁμορφο Κεφάλι ἡ Ἀσπρη Κουκουδάγια γίνηκε ἀρχηγὸς
στὸν τόπο μὲ τὰ ἐλατοπεύκια.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ἔγινε ἐκεῖνου τοῦ λαοῦ ἀρχηγὸς ὁ Φύλακας.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν τὸ Χιονοπούλι ἔγινε ἀρχηγός, μίλησε γιὰ τὸ νότο,
πῶς θὰ τὸν ἔκαναν δικό τους οἱ πατέρες μας, ἂν διασκορπίζονταν μακριά.

Ὁ Τόπος τοῦ Φιδιοῦ ἦτανε στὸ νότο, ἡ χώρα ἡ μεγάλη μὲ τὰ ἐλατοπεύ-
κια ἦταν κατὰ τὴν ἀκτὴ

πρὸς τὴν ἀνατολὴ ἦταν τῶν ψαριῶν ὁ τόπος, πρὸς τίς λίμνες ἦτανε ὁ τό-
πος τῶν βουδάλων.

Μετ' ἀπ' τὸ Χιονοπούλι ἔγινε ἀρχηγός ὁ Ἀρπαχτής, κι ὅλοι σκοτώθηκαν,
οἱ κλέφτες καὶ τὰ φίδια, κι οἱ ἄνθρωποι οἱ κακοὶ κι οἱ πέτρινοι ἄνθρωποι.

Μετ' ἀπ' τὸν Ἀρπαχτή ἦταν δέκα ἀρχηγοί, καὶ πόλεμοι πολλοὶ γινόνταν
νότια κι ἀνατολικά.

Μετ' ἀπ' αὐτοὺς ὁ Εἰρηνικός ἔγινε ἀρχηγός στὸν τόπο τῶν Φιδίων.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ἐγίνηκε ἀρχηγός ὁ Ὅχι - μαῦρος, ποὺ ἦταν τίμιος ἀν-
θρώπος.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ὁ Πολυαγαπημένος ἔγινε ἀρχηγός, ποὺ ἦταν ἀνθρώπος
καλός.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ἐγίνηκε ἀρχηγός ὁ Ὅχι-αἷμα, ποὺ περπάτησε στὴν ξα-
στεριά.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ἔγινε ὁ Πατέρας-τοῦ-χιονιοῦ ἀρχηγός, μὲ τὰ μεγάλα δόν-
τια.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ἐγίνηκε ἀρχηγός ὁ Φτιάστης-τῶν-σημαδεμένων-ράβδων,
ποὺ ἔκανε καταγραφές.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ἔγινε ὁ Τρεμάμενος - ἀπὸ - τὸ - κρύο - ἀρχηγός, ποὺ πῆγε
νότια πρὸς τὸν τόπο τοῦ ἀραποσιτιοῦ.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ἔγινε ἀρχηγός ὁ Σπάρτης - τοῦ - ἀραποσιτιοῦ, ποὺ ἔκανε
τοῦ ἀραποσιτιοῦ τὸ φύτεμα.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν ὁ Δυνατός ὁ Ἀντρας ἔγινε ἀρχηγός, ποὺ ἦταν τοὺς φυ-
λάρχους χρήσιμος.

Μετ' ἀπ' αὐτὸν, ἐγίνηκε ἀρχηγός ὁ Ἀνθρώπος - τοῦ - ἀλατιοῦ μετ' αὐτὸν
ἔγινε ὁ Κοντούλης ἀρχηγός.

Βροχὴ δὲν ἦταν, οὔτε ἀραποσίτι, κι ἔτσι πρὶν πολὺ προχώρησαν κατὰ τὴ
θάλασσα.

Στὸν τόπο τῶν σπηλαίων, μέσ στῶν δοῦβαλων τὸν τόπο, ἐρῆκαν πιά τρο-
φή, σὲ μιὰ ωραία πεδιδιάδα.

Μετ' ἀπὸ τὸν Κοντούλη ἦρθε ὁ Κατάκοπος μετ' ἀπ' αὐτὸν ὁ Ἀλύγιστος.

Μετ' ἀπ' αὐτόνε ὁ Κατακριτής ἀντιπαθώντας τον, μὴ θέλοντας νὰ μεί-
νουνε, γεμάτοι ὀργή, φύγανε μερικοὶ κρυφά, κινώντας κατὰ τὴν ἀνατολή.

Καὶ οἱ σοφοὶ ποὺ μείναν κάναν ἀρχηγὸ τὸν Ἀγαπάω.

Πάλι ἐγκατασταθήκανε στὸ Κίτρινο Ποτάμι, κι εἶχανε πολὺ ἀραποσίτι
σ' ἔδαφος μὲ δίχως πέτρες.

* Ἦτανε ὅλοι ἀγαπημένοι κι ἔγινε ἀρχηγός ὁ Εὐπροσήγορος, μ' ὄνομα τέ-
τοιο ὁ πρῶτος.

* Ἦταν πολὺ καλὸς αὐτός ὁ Εὐπροσήγορος, κι ἦρθε σὰ φίλος σ' ὅλους
τοὺς Λενάπε.

Πάλι μὲ τὸ λαὸ τῶν Τάγουα, πάλι μὲ τὸν Πέτρινο λαό, μὲ τὸ λαὸ τὸ βό-
ρειο πάλι.

Ὁ Πάππος-τῶν-βαρκῶν ἐγίνηκε ἀρχηγός πῆγε μὲ βάρκες πρὸς τοὺς
τόπους.

Ἐγίνηκε ἀρχηγός ὁ Χιονοκυνηγός ἐπῆγε στὰ βουνὰ Ταλέγκα.

Ἐγίνηκε ἀρχηγός ὁ Γυρευτής πῆγε στὸ βόρειο τόπο.

Ὁ Ἀνατολικὸς Χωριάτης ἔγινε ἀρχηγός ἔρισκόταν ἀνατολικά ἀπὸ τὸ
Ταλέγκα.

Τόπος μεγάλος καὶ πλατὺς ἦταν ὁ τόπος ὁ ἀνατολικός,
τόπος μὲ δίχως φίδια, πλούσιος τόπος, τῆς χαρᾶς.

Ἀρχηγὸς ἔγινε ὁ Μεγάλος Μαχητὴς, πρὸς τὸ βορρά.
 Στὸ Ἴσο Ποτάμι, ἔγινε ἀρχηγὸς ὁ Ἀγαπάω-τὸ-ποτάμι.
 Ἐκεῖνος-πού-παχαίνει γίνηκε ἀρχηγὸς στὸν τόπο τοῦ Σασσάφρα.
 Οἱ κυνηγοὶ φτιάσαν γουάμπουμι ὅλοι στὴ μεγάλη θάλασσα,
 Τὸ Κόκκινο τὸ Βέλος ἔγινε ἀρχηγὸς στὸ ρεῦμα πάλι.
 Ὁ Ἄντρας ὁ Βαμμένος ἔγινε ἀρχηγὸς στὸ Δυνατὸ Νερό.
 Οἱ Ἀνατολικοὶ κι οἱ Λῦκοι πᾶνε βορειανατολικά.
 Ἀρχηγὸς ἔγινε ὁ Καλὸς ὁ Μαχητὴς καὶ πῆγε στὸ βορρά.
 Οἱ Μένγκουη κι οἱ Λύγγες, ὅλοι τρέμαν.
 Πάλι ἓνας Εὐπροσέγγορος ἐγίνηκε ἀρχηγὸς κι ἔκανε εἰρήνη μ' ὅλους.
 Ὅλοι ἦταν φίλοι, κι ἦταν ὅλοι μονοιασμένοι, κάτω ἀπ' τὸ μεγάλο αὐτὸ
 ἀρχηγό.
 Ἀρχηγὸς γίνηκε ὁ Μεγάλος Κάστορας, μένοντας μὲς στὸν τόπο τοῦ Σασ-
 σάφρα.
 Τὸ Ἄσπρο Σῶμα γίνηκε ἀρχηγὸς ἀπάνω στὴν ἀκτὴ τῆς θάλασσας.
 Ὁ Εἰρηνοποῖς ἐγίνηκε ἀρχηγὸς, μὲ ὅλους φίλος.
 Αὐτὸς-πού-κάνει-λάθη γίνηκε ἀρχηγὸς, τρεχάτος φτάνοντας.
 Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἦρθαν οἱ Λευκοὶ στὴ θάλασσα τὴν ἀνατολική.
 Ὁ Πολυτιμημένος γίνηκε ἀρχηγὸς ἦταν καλότυχος.
 Ὁ Καλοπαίνειμένος γίνηκε ἀρχηγὸς πολέμησε στὸ νότο.
 Πολέμησε στὸν τόπο τῶν Ταλέγκα, τῶν Κοδέτα.
 Ἡ Ἄσπρη Ἐνυδρίδα γίνηκε ἀρχηγὸς φίλος τῶν Ταλαμάτα
 Τὸ Ἄσπρο Κέρατο ἔγινε ἀρχηγὸς ἐπῆγε στὸ Ταλέγκα
 Καὶ στὸ Χιλίσι καὶ στοὺς Σώουσι καὶ στοὺς Κανάδας.
 Αὐτὸς-πού-ἔρχεται-σά-φίλος ἔγινε ἀρχηγὸς ἐπῆγε στὶς Μεγάλες Λίμνες,
 ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ ἐπιθεωρώντας, ὅλους τοῦ τοὺς φίλους.
 Αὐτὸς-πού-τρώει-τὰ-βατόμουρα ἔγινε ἀρχηγὸς, φίλος μὲ τοὺς Ὀττάδας.
 Ὁ Βορεινὸς-περπατητὴς ἐγίνηκε ἀρχηγὸς ἔκανε πανηγύρια.
 Ὁ Ἀργὸς-μαζευτὴς ἔγινε στὴν ἀκτὴ ἀρχηγὸς.
 Καθὼς τρεῖς ἦταν ἐπιθυμητοί, τρεῖς ἀναπτύχτηκαν.
 Οἱ Οὐνάμι, οἱ Μίνσι κι οἱ Τσικίσι.
 Ὁ Ἀνθρωπος-πού-ἀποτυγχάνει ἔγινε ἀρχηγὸς πολέμησε τοὺς Μέν-
 γκουη.
 Αὐτὸς-πού-εἶναι-φιλικὸς ἐγίνηκε ἀρχηγὸς ἐτρόμαξε τοὺς Μένγκουη.
 Ἐγίνηκε ὁ Χαιρετισμένος ἀρχηγὸς, ἐκεῖθε,
 πέρα κεῖ στὸ Σχιότο, εἶχε ἐχθρούς.
 Ὁ Ἄσπρος Κάβουρας ἐγίνηκε ἀρχηγὸς ἦτανε φίλος τῆς ἀκτῆς.
 Ὁ Παρατηρητὴς ἐγίνηκε ἀρχηγὸς κοίταγε πρὸς τὴ θάλασσα.
 Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, ἀπὸ τὸ βορρά κι ἀπὸ τὸ νότο, ἦρθαν οἱ λευκοί.
 Εἶναι εἰρηνικοί ἔχουν μεγάλα πράγματα ποιοὶ εἶναι;